

“I- BAKILAN DAVADA UYGULANACAK KANUN HÜKMÜ:

1136 sayılı Kanun’un 169. maddesinde yer alan “yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamayacağı” şeklinde düzenlenen kanun hükmü bakılan davada uygulanacak kanuni düzenlemedir.

II- ANAYASAL DÜZENLEMELER:

Anayasanın:

a) “Hak arama hürriyeti” başlıklı 36. maddesinde “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz” hükmüne,

b) “Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması” başlıklı 141. maddesinin dördüncü fıkrasında “Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması yargının görevidir” hükmüne yer verilmiştir.

III- ANAYASAYA AYKIRILIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 36. maddesinde güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisini oluşturmaktadır. Gerçekten, karşılaştığı bir suçlamaya karşı kişinin, kendisinin savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin en etkili ve güvenceli yolu yargı mercileri önünde dava hakkını kullanılabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması, adil bir yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

Mahkemeye erişim hakkı, en genel anlamıyla bir mahkeme kararı elde edebilme hakkını güvence altına alır. Başka bir anlatımla, medeni hak ve yükümlülüğe ait uyuşmazlığın tarafı olanlar için mahkemede dava açabilme ve dava sonucunda karar verilmesini isteme hakkını, suç isnadı altında olanlar için de haklarında karar verilmesini isteme hakkını ifade eder.

Mahkemeye erişim hakkının Anayasada veya kanunda düzenlenmiş olması, bu hakkın güvence altına alınması bakımından tek başına yeterli değildir. Ayrıca kişilere hak arama için fiilen mahkeme önüne gidebilme imkanının tanınmış olması da gerekir. Fakat bu halde dahi mahkeme erişim hakkının tesis edildiği söylenemez. Başka bir anlatımla, kişilere Anayasa ve kanunla mahkeme önüne fiilen gidebilme imkanının verilmiş olması mahkemeye erişim hakkını tek başına güvence altına almaz. Zira mahkemeye erişim hakkının etkili bir şekilde kullanılabilmesi de gerekir.

Mahkeme masraflarını karşılama imkanından yoksun olmak, hak arama hürriyetini ve mahkemeye erişim hakkını engelleyebilir. Bu noktada dava masrafları ile kişilerin iddiasını ispat etme veya savunmada bulunma menfaatleri arasında denge kurulmalıdır.

Dava sonucundaki başarıya dayalı olarak taraflara avukatlık ücreti ödeme yükümlülüğü öngörülmesi de bu kapsamda mahkemeye erişim hakkına yönelik bir sınırlandırma oluşturur. Böyle bir sınırlandırmanın meşru görülebilmesi için kamu yararı ile birey hakkı arasında makul bir dengenin gözetilmiş olması gerekir.

1136 sayılı Kanun'un 169. maddesinde: yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamayacağı hükme bağlanmıştır.

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin ikinci kısım birinci bölümünde konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukuki yardımlara ödenecek ücret belirlenmiş olup, vergi mahkemelerinde takip edilen dava ve işler için 2021 yılı için duruşmasız davalar için 2.270-TL. duruşmalı davalar için 2.940-TL.; ikinci kısım ikinci bölümünde konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukuki yardımlara ödenecek ücret belirlenmiş olup, vergi mahkemelerinde takip edilen dava ve işler için 2021 yılı için duruşmasız davalar 2.040-TL. duruşmalı davalar için 3.110-TL. vekalet ücretine hükmedileceği kurala bağlanmıştır.

İtiraz konusu olan 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 169. maddesinde belirtilen yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücretinin, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamayacağı kuralı mahkemeye erişim hakkı ile ilişkilidir. Yargılama sonucunda davada haksız çıkacak tarafa yükletilecek bu ücretin, mahkemeye erişim hakkının özünü zedeleyecek şekilde kısıtlamaması, meşru bir amaç izlemesi, açık ve ölçülü olması ve taraflar üzerinde ağır bir yük oluşturmaması gerekir.

Yine Anayasa'nın 141. maddesinin dördüncü fıkrasında davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevi olduğu hükmüne yer verilmiştir. Mezkur hüküm uyarınca davaların olabildiğince ucuz ve güvenilir olarak sonuçlandırılması yargının vazifeleri arasında sayılarak uyuşmazlık sonunda verilen hükmün adil olmasının sağlanabilmesinin şartlarından birinin de makul bir giderle adaletle ulaşmanın sağlanması gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Yargılama sonunda taraflara yüklenilecek vekalet ücreti miktarı hak arayan veya savunma yapan tarafın yargılama sonucunda beklediği faydayı aşamayacak şekilde düzenlenmelidir. Daha açık bir ifadeyle uyuşmazlık konusu olayda olduğu gibi dava konusu edilen miktarın (332,54-TL.) maktu vekalet ücretinin altında olduğu yani davacının davayı kazanarak iptal ettirmek istediği miktarın davayı kaybetmesi durumunda karşı tarafa ödemek zorunda kalacağı vekalet ücreti miktarından düşük olduğu durumlarda kişiler dava açma yolundan kaçınmayı düşünebilir. Hatta bu tür uyuşmazlıklarda davanın kısmen kabul kısmen red ile sonuçlanması durumunda iki taraf lehine de itiraz konusu edilen hüküm gereği avukatlık asgari ücret tarifesinde belirlenen maktu vekalet ücretine hükmedileceğinden davacının dava sonucu elde etmiş olduğu faydayı aleyhine hükmedilecek vekalet ücreti maddi olarak zarara götüreceksen, davalı idarece haklı çıkmış olduğu miktarın tahsili sonucu elde etmiş olduğu faydanın da aleyhine hükmedilen vekalet ücreti ile maddi olarak zarara uğramasına neden olacaktır. Bir başka açıdan bakıldığında ise, Anayasanın 141. maddesi uyarınca davanın en az giderle sonuçlandırılması ilkesine aykırı bir şekilde yargılamada hüküm kurulacaktır. Dava sonucunda uyuşmazlık konusu miktarı geçmeyecek şekilde vekalet ücretine hükmedildiği takdirde ise her iki taraf açısından da hakkaniyete uygun yargılama yapılmış olacaktır.

Gelişen ve değişen toplum, her alanda olduğu gibi, hukuk ve hak arama özgürlüğü alanında da sürekli bir arayış içindedir. Bu arayış, olabildiği kadar ucuz ve güvenilir hak arama

olanaklarına, aynı zamanda daha insancıl ve daha inandırıcı adalete ulaşmaya yöneliktir. Görülmekte olan uyuşmazlıkta uyuşmazlığın esası hakkında adil bir karar verildiği takdirde ya davacı taraf 332,54-TL. tutarındaki miktarı ödemek zorunda kalacak ya da davalı idarenin tesis etmiş olduğu işlem hukuka aykırı bulunacak ve 332,54-TL. tutarında tahsil edebileceği bir miktar kalmayacaktır. Oysa kararın içeriği adil olsa dahi haksız çıkan tarafın ödemek zorunda kalacağı maktu vekalet ücreti miktarı 2.270-00TL. olacağından uyuşmazlığa insan kokusu taşıyan bir çözüm getirilmemiş olacaktır.

Ayrıca, idari yargıda görülen tam yargı davalarında hükmedilen miktar maktu vekalet ücretinin altında ise Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 13. maddesinin ikinci fıkrası gereği hükmedilecek vekalet ücreti kabul edilen veya reddedilen miktarı geçemeyeceğinden Mahkemelerce bu yönde hüküm kurulabilmekteyken, itiraz konusu edilen hüküm nedeniyle Vergi Mahkemelerinde maktu vekalet ücretinin altında cüzi miktarlara ilişkin açılan iptal davalarında maktu vekalet ücretine hükmedilmesi hakkaniyete uygun düşmemekte, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkını engellemektedir.

Belirtilen tüm bu hususlar nedeniyle, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 169. maddesinde geçen "avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamayacağı" ifadesinin Anayasa'nın 36. maddesi ile 141. maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ VE İSTEM:

Yukarıda açıklanan nedenlerle, Anayasanın 152. maddesinin birinci fıkrası ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 40. maddesi uyarınca bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda tarafların bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendisini bu kanıya götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurması öngörüldüğünden ve bakılan davada uygulanacak kuralın (1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 169. maddesi);

Anayasanın 36. ve 141. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, anılan düzenlemelerin iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dava dosyasının onaylı bir örneği ile iş bu kararın aslının Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar ve en çok 5 ay süreyle davanın geri bırakılmasına, bu süre içerisinde Anayasa Mahkemesince bir karar verilmemesi halinde mevcut mevzuat hükümleri ile dosyadaki bilgi ve belgelere göre davanın görülmesine, kararın bir örneğinin taraflara tebliğine 28/05/2021 tarihinde karar verildi."